

Doç. Dr. İbrahim YILMAZ

**İL İL TÜRKİYE'DE
TURİZMİN ÇEVRESEL, EKONOMİK
VE
SOSYO-KÜLTÜREL ETKİLERİ**
(İçerik Analizine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım)

**DETAY
YAYINCILIK**

Ankara, 2017

DETAY YAYINLARI : 829
1. Baskı : Haziran 2017
ISBN : 978-605-9440-82-0
Yayıncı Sertifika No : 13188
Matbaa Sertifika No : 26649

© **Detay Anatolia Akademik Yayıncılık Ltd. Şti.**

Her hakkı saklıdır. Yazarından ve yayınevinden yazılı izin alınmaksızın bu kitabın fotokopi veya diğer yollarla kısmen veya tamamen çoğaltılması, basılması ve yayınlanması yasaktır. Aksine davranış, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gereğince, 5 yıla kadar hapis ve adli para cezaları ile fotokopi ve basım aletlerine el konulmasını gerektirir.

Dizgi : Detay Yayıncılık
Kapak Tasarım : Detay Yayıncılık
Baskı ve Cilt : Bizim Büro Matbaacılık ve Basımevi
1. Sanayi Caddesi Sedef Sokak No: 6/1 İskitler-Ankara

Kütüphane Bilgi Kartı

İbrahim Yılmaz
İl İl Türkiye’de Turizmin Çevresel, Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Etkileri (İçerik Analizine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım), 1. Baskı
ISBN: 978-605-9440-82-0, viii + 120 sayfa, kaynakça var, dizin yok

DETAY
YAYINCILIK

GENEL DAĞITIM ve İSTEME ADRESİ

DETAY ANATOLIA AKADEMİK YAYINCILIK LTD. ŞTİ.

Adakale Sokak No: 14/1-5 Kızılay/ANKARA

Tel : (0.312) 434 09 49 • Faks: (0.312) 434 31 42

Web: www.detayyayin.com.tr • e-posta: detayyay@gmail.com

ÖNSÖZ

Belli bir alandaki akademik çalışmaların bibliyometrik analizi o alanın gelişim seyri hakkında önemli ipuçları sağlamaktadır. Çünkü akademik çalışmaların dönemler itibariyle incelenmesi ilgili alandaki eğilimlerin izlenmesi ve bu eğilimlerin bilimsel bilginin ilerlemesine sağladığı katkının değerlendirilmesi açısından oldukça önemlidir (Xiao ve Smith, 2006). Bilimsel yayın politikasının belirlenmesinde bibliyometrik çalışma sonuçlarının dikkate alınması gerektiğini düşünen ülkelerde, birçok alanda bibliyometrik çalışmalar yayınlanmaktadır. Söz konusu ülkelerde bir taraftan ilgili kurum ve kuruluşların yayın ve atıf performansları değerlendirilirken, diğer taraftan farklı ülkelerle karşılaştırma yapmak suretiyle bilimsel alandaki rekabet düzeyleri ortaya konulmaktadır (Al, Sezen ve Soydal, 2012). Bu bağlamda, bir ülkenin bibliyometrik çalışmalara verdiği önem, o ülkenin gelişmişlik göstergelerinden biri olarak da değerlendirilebilir (Yıldırım ve Ergüt, 2014).

Dünyadaki gelişmelere paralel olarak son yıllarda Türkiye’de turizmin etkilerine yönelik bir ilgi artışından bahsetmek mümkündür. Çünkü turizm destinasyonlarında turizmin gelişmesiyle birlikte zaman içinde olumlu ve olumsuz pek çok etki ortaya çıkmıştır. İlgili literatür incelendiğinde bu konuda çok sayıda bilimsel yayın yapıldığı görülmektedir. Bu yayınlarda turizmin etkileri genellikle çevresel (fiziksel), ekonomik ve sosyo-kültürel etkiler şeklinde ele alınmaktadır. Bu yayınlarda farklı kesimlerin (başta yerel halk olmak üzere, turistler, turizm işletmeleri yöneticileri, sivil toplum kuruluşları vb.) turizm gelişimine ve özellikle de turizmin etkilerine yönelik tutum ve algılamaları incelenmektedir.

Türkiye’de turizmin çeşitli alanlarında birçok bibliyometrik araştırma yapıldığı bilinmektedir. Turizmin etkilerine yönelik olarak da çok fazla sayıda münferit araştırma yapılmıştır. Zira, ilgili literatürün taranması sonucunda, son 20-30 yıldır Türkiye’nin önde gelen turizm destinasyonları

başta olmak üzere, 50'nin üzerinde ilde turizmin etkileri üzerine 200'den fazla araştırma yapıldığı tespit edilmiştir. Ancak bu araştırmaları bibliyometrik bir bakış açısıyla bir arada analiz eden herhangi bir yayın olmadığını söylemek mümkündür. Kitabın hazırlanması fikri, bu ihtiyacın “belli ölçüde de” olsa karşılanabilmesi motivasyonundan doğmuştur.

İki bölüm halinde tasarlanan kitabın ilk bölümünde genel olarak turizmin olumlu/olumsuz çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri teorik/kavramsal olarak ele alınmaktadır. İkinci bölümde ise, esas itibarıyla Türkiye'nin farklı turizm destinasyonlarında yürütülen araştırmaların temel bulguları, bibliyometrik analiz yöntemlerinden biri olan içerik analizine tabi tutulmaktadır. Yaklaşık iki yıllık bir çalışmanın ürünü olan bu kitabın konuya ilgi duyan bütün kesimlere (akademisyenler, öğrenciler, ilgili kamu ve sektör temsilcileri vb.) faydalı olmasını dilerim. Daha iyisini ortaya koyabilmek adına kitapla ilgili görüş, öneri ve eleştirilere her zaman açık olduğumu da belirtmek isterim. Saygılarımla.

Doç. Dr. İbrahim YILMAZ

13.06.2017, Nevşehir

İÇİNDEKİLER

Önsöz	iii
-------------	-----

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZMİN ÇEVRESEL, EKONOMİK VE SOSYO-KÜLTÜREL ETKİLERİ

1. ÇEVRE KAVRAMI VE TURİZMDE (FİZİKSEL) ÇEVRE.....	1
2. TURİZMİN FİZİKSEL ÇEVRE ÜZERİNDEKİ OLUMLU ETKİLERİ	3
3. TURİZMİN FİZİKSEL ÇEVRE ÜZERİNDEKİ OLUMSUZ ETKİLERİ.....	5
4. TURİZMİN EKONOMİK ETKİLERİ	10
4.1. Turizmin Parasal Ekonomik Etkileri	10
4.1.1. Turizmin Dış Ödemeler Dengesine Etkisi.....	10
4.1.2. Turizmin Gelir Yaratıcı Etkisi	11
4.1.3. Turizmin Devlet Gelir ve Harcamalarına Etkisi	11
4.1.4. Turizmin Mal ve Hizmet Fiyatlarına Etkisi.....	12
4.2. Turizmin Reel Ekonomik Etkileri	13
4.2.1. Turizmin İstihdam Üzerindeki Etkisi	14
4.2.2. Turizmin Ekonominin Diğer Sektörlerine Etkisi	15
4.2.3. Turizmin Bölgelerarası Dengeli Kalkınmaya Etkisi	17
4.2.4. Turizmin Altyapı ve Üstyapıya Etkisi.....	19
5. TURİZMİN SOSYO-KÜLTÜREL ETKİLERİ.....	21

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE TURİZMİN ETKİLERİ ÜZERİNE YAPILAN
ARAŞTIRMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

6. BİBLİYOMETRİ KAVRAMI VE ÖNEMİ	26
7. TÜRKİYE'DE TURİZM ALANINDAKİ BİBLİYOMETRİK ARAŞTIRMALARIN GELİŞİM SEYRİ	26
8. TÜRKİYE'DE TURİZMİN ETKİLERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR	27
8.1. Yerel Halkın Bakış Açısına Yönelik Genel Değerlendirme	28
8.2. İllere Göre Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi	32
8.2.1. Antalya	32
8.2.2. Muğla	41
8.2.3. İzmir	48
8.2.4. Aydın	51
8.2.5. Ankara	53
8.2.6. Balıkesir	55
8.2.7. Nevşehir	56
8.2.8. Erzurum	58
8.2.9. Bursa	59
8.2.10. Karabük	60
8.2.11. Mardin	61
8.2.12. Çanakkale	63
8.2.13. Trabzon	64
8.2.14. Afyonkarahisar	64
8.2.15. Denizli	65
8.2.16. Düzce	66
8.2.17. Eskişehir	67
8.2.18. Adana	67
8.2.19. Adıyaman	68
8.2.20. Aksaray	69
8.2.21. Artvin	69
8.2.22. Bartın	70
8.2.23. Bolu	71
8.2.24. Burdur	71
8.2.25. Çankırı	72

8.2.26. Edirne.....	72
8.2.27. Gaziantep.....	72
8.2.28. Gümüşhane	73
8.2.29. Iğdır	74
8.2.30. Isparta.....	74
8.2.31. Kastamonu.....	75
8.2.32. Kırklareli	75
8.2.33. Konya	76
8.2.34. Mersin	76
8.2.35. Şanlıurfa.....	77
8.2.36. Tekirdağ	77
8.2.37. Bilecik.....	77
8.2.38. Bitlis.....	78
8.2.39. Diyarbakır.....	78
8.2.40. Erzincan	78
8.2.41. Giresun.....	79
8.2.42. Hatay	79
8.2.43. İstanbul	79
8.2.44. Kahramanmaraş.....	80
8.2.45. Karaman.....	80
8.2.46. Kütahya	80
8.2.47. Rize	81
8.2.48. Samsun.....	81
8.2.49. Sinop.....	82
8.2.50. Sivas	82
8.2.51. Tokat.....	82
8.2.52. Uşak.....	82
8.2.53. Van.....	83
8.2.54. Yalova	83
8.2.55. Diğerleri	83
Kaynakça.....	89